

# สรุปย่อเนื้อหา-ปัญหา ข้อสอบธรรมศึกษาชั้นเอก วิชาพุทธานุพุทธประวัติ ระดับมัธยมศึกษา ประเพณีที่ ๑ ชาตึกถา

## ชมพูทวีป

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทุกพระองค์เสด็จอุบัติขึ้นในดินแดนชมพูทวีป ซึ่งตั้งอยู่ทางทิศพายัพ(ตะวันตกเฉียงเหนือ) ของประเทศไทย

**ชมพูทวีป** หมายถึง ดินแดนหรือแผ่นดินที่กำหนดด้วยไม้หว่า ปัจจุบันได้แก่ ประเทศอินเดีย เนปาล ภูฐาน บังคลาเทศ ปากีสถาน และอัฟกานิสถานบางส่วน

### ความเห็น ๒ อย่าง

ประชาชนในชมพูทวีปส่วนมากนับถือศาสนาพราหมณ์เป็นหลัก ยึดถือวรรณอย่างแรงกล้า และมีความเห็นแตกต่างกันออกไปตามความเชื่อของแต่ละคน แต่พอสรุปได้ ๒ อย่าง คือ

๑. สัสตทิกฏฐิ เห็นว่าตายแล้วเกิด

๒. อัจเฉทิกฏฐิ เห็นว่าตายแล้วสูญ

**บุพพนิมิต ๕ ประการ** ได้ปรากฏแก่ท้าวสันดุสิตเทวราช คือ

๑. ทิพยบุปผาที่ประดับพระวรกายเหี่ยวแห้ง
๒. ทิพยภาษาที่ทรงเศร้ามอง
๓. พระเสโทไหลออกจากพระกัจฉะ
๔. พระสรีรกายมีอาการปรากฏขรา
๕. พระทัยกระสับกระส่ายเป็นทุกข์เปื้อนนายเทวโลก

**มหาวิโลกนะ** คือ การตรวจดูอันยิ่งใหญ่ มี ๕ ประการ ได้แก่

๑. กาล คือ อายุของมนุษย์จะต้องอยู่ในระหว่าง ๑๐๐ ถึง ๑๐๐,๐๐๐ ปี
๒. ทวีป คือ จะอุบัติเฉพาะในชมพูทวีปเท่านั้น
๓. ประเทศ คือ จะอุบัติเฉพาะในมัธยมประเทศเท่านั้น
๔. สกุล คือ จะอุบัติเฉพาะในสกุลกษัตริย์หรือสกุลพราหมณ์เท่านั้น
๕. มารดา คือ มารดาและกำหนดอายุของมารดา มารดาจะต้องมีสีล ๕  
บริสุทธิ์ไม่โลเลในบุรุษ ไม่เป็นนักดื่มสุรา ได้บำเพ็ญบารมีมาตลอดแสนกัป

### เสด็จจุติลงสู่พระครรภ์

พระบรมโพธิสัตว์ครั้นทรงพิจารณาหาวิโลกนะ ๕ ประการบริบูรณ์แล้ว จึงทรงรับคำอาราธนาของเหล่าเทวดา และท้าวมหาพรหม เสด็จจุติจากทิพยสถานลงสู่พระครรภ์ของพระนางสิริมหามายาพระอัครมเหสีของพระเจ้าสุทโธทนะ ผู้ครองเมืองกบิลพัสดุ์ในวันเพ็ญเดือน ๘ ปีระกา ก่อนพุทธศักราช ๘๐ ปี

### พระมารดาทรงพระสุบิน

พระนางสิริมหามายา ทรงพระสุบินมีพญาช้างเผือกเชือกหนึ่งชูวงถึดอกบัวขาว อบอวลด้วยกลิ่นหอมไปทั่วบริเวณ ได้ทำประทักษิณพระนาง ๓ รอบ แล้วปรากฏเป็นเหมือนเข้าไปสู่พระอุทรเบื้องขวาของพระองค์เปล่งอาสภิวาจา

**เสด็จก้าวพระบาทไปได้ ๗ ก้าว** ทรงเปล่งพระสุรเสียงไพเราะก้องกังวานดุจเสียงท้าวมหาพรหมว่า “เราเป็นผู้เลิศในโลก เราเป็นผู้ประเสริฐที่สุดในโลก เราเป็นผู้เจริญที่สุดในโลก ชาตินี้เป็นชาติสุดท้ายภพใหม่ไม่มีอีกแล้ว”

### สหชาติ ๗ ประการ

ในวันทีพระโพธิสัตว์ประสูตินั้น มีบุคคลและสิ่งซึ่งเกิดขึ้นร่วมวันเดือนปีเดียวกับพระองค์ เรียกว่า สหชาติมี ๗ ประการ คือ

๑. พระนางพิมพา มารดาพระราหุล
๒. พระอานนท์ พุทธอุปัฏฐาก
๓. กาฬุทายี อำมาตย์ที่ไปกราบทูลให้เสด็จกลับเมืองกบิลพัสดุ์
๔. ฉันทะ องค์กรักผู้ตามเสด็จขณะออกผนวช
๕. กัณฐกะ ม้าที่ทรงในวันเสด็จออกผนวช
๖. มหาโพธิ์ ต้นไม้เป็นที่ตรัสรู้
๗. ขุมทรัพย์ ๔ ทิศ คือ สังขะ เอละ อุปปละ ปุณทริกะ

## ประสูติได้ ๗ วัน พระนางสิริมหามายาเสด็จทิวศคต ๓๔

ประสูติได้ ๗ ปี พระเจ้าสุทโธทนะทรงให้ชุดสระโบกขรณี ๓ สระ ทรงส่งไปศึกษาศิลปวิทยาที่สำนักของครุวิศวามิตร  
ประสูติได้ ๑๖ ปี พระเจ้าสุทโธทนะทรงสร้างปราสาท ๓ หลัง คือ ๑. รรมยปราสาท ๒. สุรมยปราสาท ๓. สุขปราสาท  
ทรงอภิเษกสมรสกับพระนางยโสธราหรือพิมพา

\*\*\*\*\*

๑. พระบรมโพธิสัตว์ ได้บำเพ็ญบารมี ๓๐ ประการ บริบูรณ์  
ในพระชาติใด ?

- ก. เวสสันดร ข. มหาชนก  
ค. สุวรรณสาม ง. มโหสถ

๒. พระเวสสันดรหลังทิวศคต เสด็จอุบัติที่สวรรค์ชั้นใด ?

- ก. ดาวดึงส์ ข. ยามา  
ค. ดุสิต ง. นิมมานรดี

๓. เหตุที่ทำให้เทวดาจุติจากเทวโลก มีกี่อย่าง ?

- ก. ๔ อย่าง ข. ๕ อย่าง  
ค. ๖ อย่าง ง. ๗ อย่าง

๔. พระโพธิสัตว์ประกอบด้วยมหาบุรุษลักษณะ กี่อย่าง ?

- ก. ๓๒ อย่าง ข. ๓๔ อย่าง  
ค. ๓๖ อย่าง ง. ๓๘ อย่าง

๕. ธรรมศาสตร์ที่จะเป็นพุทธมารดานั้น ต้องรักษาศิลใด ?

- ก. เบญจศีล ข. อุโบสถศีล  
ค. ทศศีล ง. ปาติโมกข์ศีล

๖. ประเทศใด ตั้งอยู่ในดินแดนชมพูทวีป ?

- ก. เวียดนาม ข. จีน  
ค. อินโดนีเซีย ง. อินเดีย

๗. พระโอรสและพระธิดาของพระเจ้าโอกกากราช สร้าง  
เมืองใหม่ชื่อว่าอะไร ?

- ก. กบิลพัสดุ์ ข. สวตถิ  
ค. พาราณสี ง. โกสัมพี

๘. กบิลพัสดุ์ เป็นเมืองหลวงของแคว้นใด ?

- ก. สักกะ ข. โกลิยะ  
ค. ภัคคะ ง. วิเทหะ

๙. พระเจ้าสุทโธทนะ ทรงอภิเษกสมรสกับพระนางใด ?

- ก. ปมิตา ข. อมิตา  
ค. มายา ง. ยโสธรา

๑๐. พระวาทาที่ตรัสอย่างอาจหาญ เรียกว่าอะไร ?

- ก. ปิยวาทา ข. สันหวาจา  
ค. อาสภิวาจา ง. มธุรวาจา

๑๑. สิ่งที่อยู่คู่พร้อมพระโพธิสัตว์ เรียกว่าอะไร ?

- ก. ทศชาติ ข. สหชาติ  
ค. อนุชาติ ง. อภิชาติ

๑๒. บุคคลใด เป็นสหชาติกับพระโพธิสัตว์ ?

- ก. กาฬุทายี ข. นันทะ  
ค. อนุรุธะ ง. อุบลี

๑๓. ราชกุมารใด เป็นพระอนุชาต่างพระมารดาของเจ้าชาย  
สิทธัตถะ ?

- ก. เทวทัต ข. อชาตศัตรู  
ค. อานนท ง. นันทะ

๑๔. สิทธัตถราชกุมาร ได้รับการถวายพระนามอีกอย่างว่า  
อะไร ?

- ก. ทิปังกร ข. ชินสีห์  
ค. อังคิรส ง. เมตไตย

๑๕. เหตุการณ์ใดเกิดขึ้นเมื่อพระโพธิสัตว์ประสูติได้ ๗ วัน ?

- ก. เปล่งอาสภิวาจา ข. อสิตดาบสเข้าเยี่ยม  
ค. ขนานพระนาม ง. พระมารดาทิวศคต

๑๖. พิธีอุปมงคล ตรงกับข้อใด ?

- ก. แรกนาขวัญ ข. ขนานพระนาม  
ค. สรงน้ำพระ ง. โกนจุก

๑๗. อภิเษกสมรส มีความหมายตรงกับข้อใด ?

- ก. แรกนาขวัญ ข. ครองราชย์  
ค. แต่งงาน ง. โกนจุก

๑๘. เจ้าชายสิทธัตถะทรงอภิเษกสมรส เมื่อพระชนมายุกี่ปี?

- ก. ๗ ปี ข. ๑๖ ปี  
ค. ๒๙ ปี ง. ๓๕ ปี

๑๙. สิ่งใด ที่เจ้าชายสิทธัตถะพบในระหว่างเสด็จประพาส  
อุทยาน ?

- ก. เทวทูต ๔ ข. วรรณะ ๔  
ค. บริษัท ๔ ง. อริยบุคคล ๔

๒๐. เจ้าชายสิทธัตถะเห็นเทวทูตใน ๓ วาระแรก ทรงมี  
พระทัยเช่นใด ?

- ก. เบิกบาน ข. อยากผวนช  
ค. เศร้าสลด ง. หมดหวัง

\*\*\*\*\*

## ปริเฉทที่ ๒ บรรพชา

### เทวทูต ๔

เจ้าชายสิทธัตถะ ได้เสด็จประพาสอุทยาน ทอดพระเนตรเห็นคนแก่ คนเจ็บ คนตาย และสมณะ พระองค์มีพระทัย  
น้อมไปในการบรรพชาเป็นอย่างยิ่ง พระนางยโสธราประสูติพระโอรส

เจ้าชายสิทธัตถะทรงทราบจึงตรัสอุทานว่า ราหุลยัง ชาตัง พันธะนัง ชาตัง บ่วงเกิดขึ้นแล้ว เครื่องพันธนาการเกิดขึ้น  
แล้ว พระกุมารจึงได้พระนามว่า ราหุล

### พระมหาบุรุษเสด็จบรรพชา

เสด็จถึงริมฝั่งแม่น้ำอนโมา ลงจากม้ากัณฐกะ ประทับนั่งบนหาดทราย ทรงเปลื้องอาภรณ์เครื่องทรงกษัตริย์ให้แก่นาย  
ฉันทะ ทรงถือพระขรรค์ด้วยพระหัตถ์ขวาดัดพระโมลีแล้วโยนไปในอากาศทรงอธิษฐานว่า “ถ้าหากว่าเราจักได้ตรัสรู้พระอนุตตร  
สัมมาสัมโพธิญาณแล้วไซ้ ขอพระโมลีอย่าได้ตกลงมาสู่พื้นดิน” เสด็จออกผนวชเมื่อพระชนมายุ ๒๙ พรรษา

### บริขาร ๘

ขณิกการพรหมได้นำบริขาร ๘ อย่างมาถวาย คือ สังฆาฏิ จีวร สบง รัตประคด บาตร มีด เข็มและที่กรองน้ำ พระมหา  
บุรุษทรงครองผ้ากาสาวพัสตร์แล้วทรงอธิษฐานเพศเป็นบรรพชิต ส่วนเครื่องทรงนั้นทรงมอบให้แก่ขณิกการพรหมอัญเชิญไปบรรจุ  
ไว้ในทูลสถเจดีย์ ที่พรหมโลก

### ศึกษากับ ๒ ดาบส

๑. ศึกษาในสำนักอาจารย์อำหารดาบส กาลามโคตร ทรงสำเร็จสมบัติ ๗

๒. ศึกษาต่อกับอาจารย์อุททกดาบส รามบุตร ทรงสำเร็จสมบัติ ๘

### บำเพ็ญทุกรกิริยา

วิธีการทรมานกายให้ลำบาก เป็นกิริยาใดๆที่ใคร ๆ จะทำได้ เรียกว่า ทุกรกิริยา มี ๓ วาระ คือ

๑. กัดพระทนต์ด้วยพระทนต์ กัดพระตาลูด้วยพระชีวหา (เอาลิ้นดันเพดาน)

๒. กลืนลมอัสสาสะปัสสาสะ (ลมหายใจเข้าออก)

๓. อดพระกระยาหารโดยเสวยแต่น้อย จนพระวรกายเหี่ยวแห้งเหลือแต่หนังหุ้มกระดูก

### นางสุชาดาถวายข้าวมธุปายาส

นางได้น้อมถวายข้าวมธุปายาสพร้อมด้วยถาดทองคำ พระมหาบุรุษทรงถือถาดข้าวมธุปายาสมุ่งไปสู่แม่น้ำเนรัญ  
ชรา ประทับนั่งทรงปั้นข้าวมธุปายาสได้ ๔๙ ปั้น ถือถาดทองคำไปลอยที่แม่น้ำ อธิษฐานว่า “หากจะได้บรรลุพระสัมมาสัมโพ  
ธิญาณแล้ว ขอให้ถาดทองคำนี้จลหายทวนกระแสน้ำ” ขณะนั้นได้เกิดปาฏิหาริย์ขึ้นเป็นที่ยอัศจรรย์ กล่าวคือ ถาดทองคำได้ลอยทวน  
กระแสน้ำขึ้นไปถึง ๘๐ ศอก แล้วพลันจมลงไปในน้ำ

### โสถถียพราหมณ์ถวายหญ้าคา ๘ กำ

ทรงรับหญ้าคา ๘ กำจากโสถถียพราหมณ์ พูลาดหญ้าคาทำเป็นรัตนบัลลังก์ใต้โคนต้นพระศรีมหาโพธิ์ ชื่อว่า ต้น  
อัสสัถถพฤกษ์ พระพิจิตมาร

ทรงเอาชนะพญาวัสสวดีมาร ผู้ใจบาป ด้วยบาร์มี ๑๐ ประการ จนพญามารและเสนามารพ่ายแพ้กลับไปในที่ที่สุดแล้วทรง  
บำเพ็ญเพียรต่อไป

### ตรัสรู้ธรรม

พระมหาบุรุษได้ตรัสรู้พระสัพพัญญุตญาณ ตามลำดับดังนี้

๑. ปฐมยาม ทรงบรรลุพุทเพนิวาसानุสสติญาณ คือ ระลึกชาติหลังของพระองค์ได้

๒. มัชฌิมยาม ทรงบรรลุจุตูปปาตญาณ หรือทิพพจักขุญาณ ทอดพระเนตรเห็นสรรพสัตว์จุติและเกิดในที่ต่ำและ  
ประณีต

๓. ปัจฉิมยาม ทรงบรรลุอัสวกขยญาณ คือญาณหยั่งรู้ในธรรมเป็นที่สิ้นไปแห่งอาสวะทั้งหลาย

พระมหาบุรุษได้ตรัสรู้พระสัพพัญญุตญาณ สำเร็จเป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ในวันวิสาขบูชา ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๖

\*\*\*\*\*

๑. บุคคลใด ได้ตามเสด็จเจ้าชายสิทธัตถะในวันออกผนวช ?

- ก. กาฬทายี                      ข. อานนท  
ค. ฉันทะ                      ง. นันทะ

๒. ในวันเสด็จออกผนวช เจ้าชายสิทธัตถะทรงพาหนะใด ?

- ก. ราชรถ                      ข. ม้ากัณฐกะ  
ค. มงคลหัตถี                      ง. โคอุสภะ

๓. เจ้าชายสิทธัตถะอธิษฐานเพศบรรพชา ที่ริมฝั่งแม่น้ำใด ?

- ก. คงคา                      ข. เนรัญชรา  
ค. โอนมา                      ง. ยมุนา

๔. พระอมรินทราธิราชนำพระจุฬามณีไปไว้ในสวรรค์ชั้นใด ?

- ก. ดาวดึงส์                      ข. ยามา  
ค. ดุสิต                      ง. นิมมานรดี

๕. พระมหาบุรุษครั้นผนวชแล้ว เสด็จไปศึกษาในสำนักดาบสใด ?

- ก. อสิตดาบส                      ข. อาฬารดาบส  
ค. สรทดาบส                      ง. กบิลดาบส

๖. การทรมานร่างกายให้ลำบาก เรียกว่าอะไร ?

- ก. ทุกรกิริยา                      ข. กาลกิริยา  
ค. อกาลกิริยา                      ง. บุญกิริยา

๗. การบำเพ็ญเพียรด้วยการทรมานร่างกาย เรียกว่าอะไร ?

- ก. กาลกิริยา                      ข. อกาลกิริยา  
ค. บุญกิริยา                      ง. ทุกรกิริยา

๘. อัตตกลีณมานุโยค คือทำความเพียรเพื่อให้ตนเป็นเช่นใด ?

- ก. ผาสุก                      ข. ลำบาก  
ค. พ้นทุกข์                      ง. ปล่อยวาง

๙. บุคคลที่ออกบวชตามพระมหาบุรุษ เป็นกลุ่มแรก ตรงกับข้อใด ?

- ก. ปัญจวัคคีย์                      ข. ภัททวัคคีย์  
ค. ยสะและสหาย                      ง. ชฎิล ๓ พี่น้อง

๑๐. นางสุชาดาเห็นพระมหาบุรุษ คิดว่าเป็นผู้ใด ?

- ก. พระพรหม                      ข. เทวดา  
ค. ฤๅษี                      ง. ดาบส

๑๑. อาหารชนิดใด ที่นางสุชาดาถวายแก่พระมหาบุรุษ ?

- ก. ข้าวยาคุ                      ข. ข้าวมธุปายาส  
ค. ข้าวปลายเกวียน                      ง. ข้าวสาลี

๑๒. สิ่งใด ที่นางสุชาดานำไปถวายพระมหาบุรุษ ?

- ก. ขนมกุ่มมาส                      ข. ขนมแดงงา  
ค. ข้าวมธุปายาส                      ง. ขนมเบื่อง

๑๓. พระมหาบุรุษทรงอธิษฐานลอยลาดทอง ที่แม่น้ำใด ?

- ก. เนรัญชรา                      ข. โอนมา  
ค. คงคา                      ง. ยมุนา

๑๔. หล้าชนิดใด ที่โสถียพราหมณ์ได้ถวายแก่พระมหาบุรุษ ?

- ก. หล้าแห้วหมู                      ข. หล้าแพรก  
ค. หล้ามุงกระต่าย                      ง. หล้าคา

๑๕. พระมหาบุรุษตรัสรู้ ณ ภายใต้น้ำใด ?

- ก. ต้นโพธิ์                      ข. ต้นไทร  
ค. ต้นไผ่                      ง. ต้นสาละ

๑๖. ต้นพระศรีมหาโพธิ์ที่ตรัสรู้ ตั้งอยู่ใกล้แม่น้ำใด ?

- ก. คงคา                      ข. ยมุนา  
ค. โอนมา                      ง. เนรัญชรา

๑๗. พระมหาบุรุษอธิษฐานว่าถ้ายังไม่ตรัสรู้จะไม่ลุกขึ้น ที่ใต้ต้นน้ำใด ?

- ก. ต้นสาละ                      ข. ต้นโพธิ์  
ค. ต้นไทร                      ง. ต้นหว้า

๑๘. สถานที่ใด เป็นที่ตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า ?

- ก. ลุมพินีวัน                      ข. พุทธคยา  
ค. สารนาถ                      ง. กุสินารา

๑๙. พระมหาบุรุษทรงชนะมารด้วยบารมี กี่ประการ ?

- ก. ๑๐ ประการ                      ข. ๒๐ ประการ  
ค. ๔๐ ประการ                      ง. ๕๐ ประการ

\*\*\*\*\*

## ปริเฉทที่ ๓ สัตตมหาสถาน เสวยวิมุตติสุข

หลังจากตรัสรู้ เสด็จประทับเสวยวิมุตติสุข คือ ความสุขที่เกิดจากการหลุดพ้นจากกิเลส เป็นเวลา ๗ สัปดาห์ สัปดาห์ละแห่ง รวมเป็น ๔๙ วัน ตามลำดับดังนี้

สัปดาห์ที่ ๑ ประทับใต้ต้นพระศรีมหาโพธิ์ ทรงพิจารณาปฏิจาสัมบุบาท

สัปดาห์ที่ ๒ ประทับอนิมิสเจดีย์ ทอดพระเนตรเพ่งดูรัตนบัลลังก์ที่ประทับตรัสรู้

สัปดาห์ที่ ๓ ประทับรัตนจกกรมเจดีย์ เสด็จจกกรม

สัปดาห์ที่ ๔ ประทับรัตนฆรเจดีย์ ทรงพิจารณาพระอภิธรรมปิฎก

สัปดาห์ที่ ๕ ประทับใต้ต้นอชปาลนิโครธ ผจญธิดามาร ทั้ง ๓ คือนางตัณหา นางราคา และนางอรรดี

สัปดาห์ที่ ๖ ประทับใต้ต้นมุจลินท์ หรือต้นจิก พญานาคมุจลินท์แผ่พังพาน ๗ รอบ ปกคลุมเหนือพระเศียรเพื่อมิให้ลมและฝนตกใส่พระวรกายได้

สัปดาห์ที่ ๗ ประทับใต้ต้นราชายตนะ หรือต้นเกด พ่อค้า ๒ คนคือ ตปุสสะ และภัลลิกะ น้อมถวายข้าวสัตตพวงและสัตตูก้อน

### เปรียบบุคคลเหมือนดอกบัว ๔ เหล่า

๑. อุคฆติตัญญู บุคคลผู้มีปัญญาดี และมีกิเลสเบาบางสามารถรู้ได้เร็วพลันเหมือนดอกบัวที่ขึ้นพ้นจากน้ำแล้ว พอต้องแสงอาทิตย์ก็เบ่งบานในวันนั้น

๒. วิปจิตัญญู บุคคลผู้มีปัญญापานกลาง เมื่อได้ฟังซ้ำอีกครั้งหนึ่ง ก็สามารถบรรลุธรรมได้ เหมือนดอกบัวที่ขึ้นเสมอน้ำ และจักบานในวันพรุ่งนี้

๓. เนยยะ บุคคลผู้มีปัญญาน้อย เมื่อได้ฟังบ่อย ๆ พยายามทำความเข้าใจโดยไม่ขาดตอน ก็สามารถบรรลุธรรมได้ เหมือนดอกบัวที่อยู่ใต้น้ำมีโอกาสที่จะบานในวันต่อ ๆ ไป

๔. ปทปรมะ บุคคลผู้ด้อยปัญญา ยากที่จะสั่งสอนได้ แม้ได้ฟังธรรมก็จักเป็นอุปนิสัยปัจจัยในภพต่อไป เหมือนดอกบัวที่เพิ่งงอกขึ้นใหม่อยู่ใต้น้ำย่อมเป็นอาหารของปลาและเต่า ฉะนั้น

### ปฐมเทศนา

วันอาสาฬหบูชา ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๘ พระพุทธองค์ตรัสเรียกปัญจวัคคีย์มาพร้อมกันแล้วทรงแสดงธรรมเทศนาชื่อ “ธัมมจักกัปปวัตตนสูตร” โดยลำดับ

ตอนที่ ๑ ทรงแสดงทางสุดโต่ง ๒ สาย ที่บรรพชิตไม่ควรดำเนิน

ตอนที่ ๒ ทรงแสดงมัชฌิมาปฏิปทา คือ ทางสายกลางมรรคมรรค ๘ ที่บรรพชิตควรดำเนิน

ตอนที่ ๓ ทรงแสดงอริยสัจ ๔ อัญญาโกณฑัญญะบรรลุธรรม หลังจากจบพระธรรมเทศนา ธรรมจักขุ คือ ดวงตาเห็นธรรมได้เกิดแก่ท่านโกณฑัญญะ

\*\*\*\*\*

๑. สัปดาห์ที่ ๑ หลังตรัสรู้ พระพุทธเจ้าทรงเสวยวิมุตติสุข ภายใต้อันใด ?

- |                |                |
|----------------|----------------|
| ก. ต้นโพธิ์    | ข. ต้นไทร      |
| ค. ต้นราชพฤกษ์ | ง. ต้นปาริฉัตร |

๒. หลังตรัสรู้แล้ว พระพุทธเจ้าเสวยวิมุตติสุข กี่สัปดาห์ ?

- |              |              |
|--------------|--------------|
| ก. ๕ สัปดาห์ | ข. ๖ สัปดาห์ |
| ค. ๗ สัปดาห์ | ง. ๘ สัปดาห์ |

๓. ใครทูลอาราธนาให้พระพุทธเจ้าแสดงธรรมโปรดเวไนยสัตว์ ?

- |               |                |
|---------------|----------------|
| ก. พระอินทร์  | ข. ท้าวมหาพรหม |
| ค. ขฤิการพรหม | ง. สหัมบดีพรหม |

๔. ดอกบัวที่อยู่ในโคลนตม เปรียบกับบุคคลประเภทใด ?

- |                |               |
|----------------|---------------|
| ก. อุคฆติตัญญู | ข. วิปจิตัญญู |
| ค. เนยยะ       | ง. ปทปรมะ     |

๕. บุคคลผู้เปรียบเหมือนบัวเสมอน้ำ ตรงกับข้อใด ?

- |                |               |
|----------------|---------------|
| ก. อุคฆติตัญญู | ข. วิปจิตัญญู |
| ค. เนยยะ       | ง. ปทปรมะ     |

๖. การแสดงธรรมครั้งแรกของพระพุทธเจ้า เรียกว่าอะไร ?

- |              |               |
|--------------|---------------|
| ก. ปฐมเทศนา  | ข. พุติยเทศนา |
| ค. ตติยเทศนา | ง. จตุตถเทศนา |

๗. ใครได้ดวงตาเห็นธรรมเป็นคนแรกหลังฟังธรรมจักกัปปวัตตนสูตรจบ ?

- |             |           |
|-------------|-----------|
| ก. โกณฑัญญะ | ข. วัปปะ  |
| ค. ภัททิยะ  | ง. อัสนชิ |

\*\*\*\*\*

## ปริณทิต ๔ ประกาศศาสนา

### โกณฑัญญะขออุปสมบท

ทรงประทานการอุปสมบทแก่ท่านโกณฑัญญะ ด้วยวิธีเอหิภิกขุอุปสัมปทา พระอัญญาโกณฑัญญะเป็นภิกษุองค์แรกที่อุปสมบทด้วยวิธีนี้ และได้ชื่อว่าเป็นพระสงฆ์องค์แรกในพระพุทธศาสนาอีกด้วย พระรัตนตรัยเกิดขึ้นครบครั้งแรกในวันอาสาฬหบูชา ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๘

### ทรงแสดงอนัตตลักขณสูตร

ในวันแรม ๕ ค่ำ เดือน ๘ ทรงแสดงอนัตตลักขณสูตรแก่พระปัญจวัคคีย์ ได้สำเร็จเป็นพระอรหันต์ คราวนั้นมีพระอรหันต์เกิดขึ้นในโลก ๖ องค์ พระองค์ได้เสด็จจำพรรษา ณ ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน เป็นพรรษาแรกยสกุลบุตร

ท่านยสะบ่นว่า “ที่นี่วุ่นวายหนอ ที่นี่ขัดข้องหนอ” พระองค์ทรงแสดงอนุปพิทกถาและสามกถาสังคหธรรมคือ อริยสัจ ๔ ให้ฟัง เมื่อจบพระธรรมเทศนา ท่านยสะได้ดวงตาเห็นธรรมเป็นพระโสดาบัน

### ปฐมอุบาสก

เศรษฐีผู้เป็นบิดาของพระยสะ ประกาศตนเป็นอุบาสกขอถึงพระรัตนตรัยคือ พระพุทธ พระธรรม และพระสงฆ์ว่า เป็นสรณะตลอดชีวิต เป็นอุบาสกคนแรกที่ขอถึงพระรัตนตรัยเป็นสรณะในโลก เรียกว่า เตวาจิกอุบาสก

### ยสะทูลขอบวช

ทรงอนุญาตด้วยพระดำรัสว่า "เธอจงเป็นภิกษุมาเถิดธรรมอันเรากล่าวดีแล้ว เธอจงประพฤติพรหมจรรย์เถิด" ไม่มีคำว่า "เพื่อทำที่สุดแห่งทุกข์โดยชอบเถิด" เพราะว่ายสะได้บรรลุเป็นพระอรหันต์ถึงที่สุดแห่งทุกข์แล้ว

### ปฐมอุบาสิกา

มารดาและภริยาเก่าของพระยสะ เป็นอุบาสิกาคนแรกในโลกที่ขอถึงพระรัตนตรัย เรียกว่า เตวาจิกอุบาสิกา เพื่อนพระยสะ ๕๔ คนออกบวช

บุตรเศรษฐีชาวเมืองพาราณสี ๔ คือ วิมลเส สุพาหุ ปุณณชิ และควัมปติ และสหายของพระยสะ ๕๐ คน ออกบวช และบรรลุดรรมเป็นพระอรหันต์ รวมพระอรหันต์เกิดขึ้นในโลก ๖๑ องค์

### พระสงฆ์ให้กุลบุตรบรรพชาอุปสมบท

พระองค์ทรงอนุญาตให้อุปสมบทด้วยไตรสรณคมน์เป็นครั้งแรกอย่างนี้ ตั้งแต่นั้นมาการอุปสมบทมี ๒ วิธี คือ

๑. เอหิภิกขุอุปสัมปทา พระพุทธองค์ทรงบวชให้เอง
๒. ติสรณคมน์อุปสัมปทา พระสาวกบวชให้

### โปรดชฎิล ๓ พี่น้อง

๑. อรุเวลกัสสปะ มีบริวาร ๕๐๐ คน
๒. นทิกัสสปะ มีบริวาร ๓๐๐ คน
๓. คยาก็สสปะ มีบริวาร ๒๐๐ คน

ทรงแสดงอาทิตตปริยายสูตร จบพระธรรมเทศนา ภิกษุ ๑,๐๐๓ รูป ได้บรรลุดรรมเป็นพระอรหันต์

### โปรดพระเจ้าพิมพิสาร

พระพุทธองค์ทรงพาภิกษุ ๑,๐๐๓ รูป เสด็จไปเมืองราชคฤห์ ประทับอยู่ที่สวนตาลหนุ่ม ชื่อว่า ลัญจิวัน ทรงแสดงอนุปพิทกถาและอริยสัจ ๔ พระเจ้าพิมพิสารพร้อมทั้งบริวาร ๑๑ นหุต ได้ดวงตาเห็นธรรมคือบรรลุดรรมเป็นพระโสดาบัน อีก ๑ นหุต ตั้งอยู่ในไตรสรณคมน์ (๑ นหุต = ๑๐,๐๐๐ คน)

### วัดแรกในพระพุทธศาสนา

ทรงถวายวัดเวฬุวันแด่หมู่สงฆ์มีพระพุทธเจ้าเป็นประมุข พระองค์ทรงรับแล้วเสด็จกลับ วัดเวฬุวันเป็นวัดแรกในพระพุทธศาสนา

\*\*\*\*\*

๑. พระเถระใด เป็นรูปแรกที่บวชด้วยเอหิภิกขุอุปสัมปทา ?

- ก. พระโกณฑัญญะ                      ข. พระวัปปะ  
ค. พระภัททิยะ                      ง. พระมหานามะ

๒. เมื่อฟังอนัตตลักขณสูตรจบ พระปัญจวัคคีย์สำเร็จเป็นพระอริยบุคคลชั้นใด ?

- ก. พระโสดาบัน                      ข. พระสกทาคามี  
ค. พระอนาคามี                      ง. พระอรหันต์

๓. ในอนัตตลักขณสูตร พระพุทธเจ้าทรงแสดงสิ่งใดว่าเป็นอนัตตา ?

- ก. มาร ๕                      ข. นิรวณ ๕  
ค. เวทนา ๕                      ง. ชันธ ๕

๔. “ที่นี้ขุนนายหนอ ที่นี้ขัดข้องหนอ” เป็นคำพูดของใคร ?

- ก. ยสะ                      ข. วิมล  
ค. สุพาหุ                      ง. คัมปติ

๕. อุบาสกคนแรก ผู้ถึงพระรัตนตรัยเป็นสรณะ คือใคร ?

- ก. บิดาพระยสะ                      ข. พระเจ้าพิมพิสาร  
ค. อนาถบิณฑิกเศรษฐี                      ง. จิตตคฤหบดี

๖. พระพุทธเจ้าเสด็จไปที่ตำบลอุรุเวลาเสนานิคม เพื่อโปรดใคร ?

- ก. ปัญจวัคคีย์                      ข. ภัททวัคคีย์  
ค. ชฎิล ๓ พี่น้อง                      ง. พระเจ้าพิมพิสาร

๗. พระอรหันต์ที่ตามเสด็จพระพุทธเจ้าไปสวนตาลหนุ่มมีกี่องค์ ?

- ก. ๑,๐๐๑                      ข. ๑,๐๐๒  
ค. ๑,๐๐๓                      ง. ๑,๐๐๔

๘. พระเจ้าพิมพิสารเสด็จไปพบพระพุทธเจ้าครั้งแรก ณ สถานที่ใด ?

- ก. สวนตาลหนุ่ม                      ข. สวนไผ่  
ค. สวนเจ้าเชต                      ง. สวนมะม่วง

\*\*\*\*\*

### ปริเฉทที่ ๕ ทรงบำเพ็ญพุทธกิจ พระอัครสาวก

พระสารีบุตร ชื่อเดิมว่า อุปติสสะ บิดาชื่อว่า วังคันต พรหมณ์ มารดาชื่อว่า นางสารีพรหมณี เกิดในวรรณะพรหมณ์ ที่หมู่บ้านอุปติสสะ ใกล้เมืองราชคฤห์ ๔๐

พระมหาโมคคัลลานะ ชื่อเดิมว่า โกลิตะ บิดาชื่อว่า โกลิตะ มารดาชื่อว่า โมคคัลลี เกิดในตระกูลพรหมณ์ ที่หมู่บ้านโกลิตคาม ไม่ไกลจากกรุงราชคฤห์ พระสารีบุตรบรรลุนิพพานเป็นพระอรหันต์

ทรงแสดงธรรมชื่อว่า เวทนาปริคคหสูตร แก่พืชนขปริพาชก อัคคิเวสนโคตร ผู้เป็นหลานของพระสารีบุตร ที่ถ้ำสุกรขาตา เขาคิชฌกูฏ แขวงเมืองราชคฤห์ พระสารีบุตรซึ่งกำลังถวายงานพัดอยู่ ได้ฟังจึงบรรลุนิพพานเป็นพระอรหันต์หลังจากบวชแล้ว ๑๕ วัน

พระโมคคัลลานะ หลังจากบวชแล้ว ๗ วัน ทูลลาพระพุทธองค์ไปบำเพ็ญเพียรอยู่ที่หมู่บ้านกัลลวาลมุตตคาม แคว้นมคธ ถูกความง่วงเข้าครอบงำไม่สามารถบำเพ็ญเพียรได้ พระพุทธองค์เสด็จไปตรัสบอกอุปายแก้่วงให้ ๘ ประการ ท่านปฏิบัติธรรมตามพระโอวาทได้บรรลุนิพพานเป็นพระอรหันต์ในวันนั้น

#### ทรงยกย่องพระอัครสาวก

พระสารีบุตรเป็นเลิศกว่าภิกษุทั้งหลาย ผู้มีปัญญามากเป็นพระอัครสาวกเบื้องขวา

พระมหาโมคคัลลานะเป็นผู้เลิศกว่าภิกษุทั้งหลาย ผู้มีฤทธิ์มาก เป็นอัครสาวกเบื้องซ้าย ทรงยกย่องพระเถระทั้งสองอีกว่า “สารีบุตรเปรียบเหมือนมารดาผู้ให้กำเนิดบุตร โมคคัลลานะเปรียบเหมือนผู้บำรุงเลี้ยงทารกที่เกิดแล้ว สารีบุตรยอมแนะนำในโสดาปัตติผล โมคคัลลานะยอมแนะนำในผลชั้นสูงขึ้น”

\*\*\*\*\*

๑. สตรีใด เป็นมารดาของอุปติสสมานพ ?

- ก. นางสารี                      ข. นางโมคคัลลี  
ค. นางวิสาขา                      ง. นางสุชาดา

๒. ใครได้พบพระอัสสชิขณะบิณฑบาตในเมืองราชคฤห์ ?

- ก. อุปติสสะ                      ข. โกลิตะ  
ค. สัณชัย                      ง. มักขลิ

๓. พระเถระองค์ใด ได้รับยกย่องว่าเหมือนมารดาผู้ให้กำเนิดบุตร ?

- ก. พระอุรุเวลกัสสปะ                      ข. พระสารีบุตร  
ค. พระโมคคัลลานะ                      ง. พระอานนท์

๔. โกลิตปริพาชกเมื่อบวชในพุทธศาสนา ชื่อว่าอะไร?

- ก. พระโกณฑัญญะ                      ข. พระอัสสชิ  
ค. พระสารีบุตร                      ง. พระโมคคัลลานะ

๕. พระโมคคัลลานะดับขันธนิพพานหลังพระสารีบุตร  
กี่วัน ?

- |           |           |
|-----------|-----------|
| ก. ๑๓ วัน | ข. ๑๔ วัน |
| ค. ๑๕ วัน | ง. ๑๖ วัน |

๖. เจตีย์บรรจฐิพระโมคคัลลานะ ตั้งอยู่ใกล้ชุมประตั่วัด  
ใด ?

- |             |               |
|-------------|---------------|
| ก. เวฬุวัน  | ข. เขตวัน     |
| ค. บุพพาราม | ง. นิโครธาราม |

\*\*\*\*\*

## ปริเฉทที่ ๖ ศิษย์พราหมณ์พาวรี ๑๖ คน

### อชิตมาณพ

#### อชิตมาณพได้ทูลถามปัญหา

“โลกคือหมู่สัตว์ ถูกอะไรปิดบังไว้ อะไรเป็นเหตุจึงไม่มีปัญญามองเห็น อะไรเป็นเครื่องฉาบไล้ให้สัตว์โลกติดอยู่ และ  
อะไรเป็นภัยใหญ่ของสัตว์โลกนั้น ?”

พระพุทธเจ้าทรงวิสัชนาว่า อวิชชา คือความไม่รู้ปิดบังไว้ ตัณหาและความประมาทปิดกั้นปัญญา ตัณหาคือความอยาก  
ฉาบไล้สัตว์โลกให้ติดอยู่ ทุกข์เป็นภัยใหญ่ของสัตว์โลก ฯ

### ติสสเมตเตยยมาณพ

ติสสเมตเตยยมาณพ ได้ทูลถามปัญหาเป็นคนที่ ๒ ว่า “ใครเชื่อว่าเป็นผู้สันโดษในโลกนี้ ?” พระพุทธเจ้าทรงวิสัชนาว่า  
ภิกษุผู้ประพฤติพรหมจรรย์ สำรวมในกามทั้งหลายปราศจากความอยากแล้ว มีสติระลึกรู้ได้ทุกเมื่อ พิจารณาเห็นโดยชอบ ดับ  
เครื่องร่อนกระวนกระวายได้เสียแล้ว เชื่อว่าผู้สันโดษในโลกนี้ ฯ

### ปุณณกมาณพ

ปุณณกมาณพได้กราบทูลถามปัญหาเป็นคนที่ ๓ ว่า “มวลมนุษย์ในโลกนี้ คือ ฤๅ ษี กษัตริย์ และพราหมณ์  
จำนวนมากอาศัยอะไร จึงบูชาัญญวงสรวงเทวดา ?” พระพุทธเจ้าทรงวิสัชนาว่า เพราะอยากได้ของที่ตนปรารถนา ที่อาศัยชรา  
เป็นต้น มาทำให้แปรเปลี่ยน จึงบูชาัญญวงสรวงเทวดา ฯ

### โมฆราชมาณพ

โมฆราชมาณพได้กราบทูลถามปัญหาเป็นคนที่ ๑๕ ว่า “ข้าพระองค์จะพิจารณาเห็นโลกอย่างไร มัจจุราชจึงจะไม่แลเห็น  
คือจะตามไม่ทัน ?”

พระพุทธเจ้าทรงวิสัชนาว่า ท่านจงเป็นคนมีสติพิจารณาเห็นโลกโดยความเป็นของว่างเปล่า ถอนความเห็นในตัวของ  
เราทุกเมื่อ ท่านจะข้ามพ้นมัจจุราชเสียได้ด้วยอุบายอย่างนี้ เมื่อท่านพิจารณาเห็นโลกอย่างนี้แล มัจจุราชจึงจะไม่แลเห็น  
คือตามไม่ทัน ฯ

### ปิงคิยมาณพ

ปิงคิยมาณพได้กราบทูลถามปัญหาเป็นคนที่ ๑๖ ว่า “ข้าพระองค์แก่แล้ว ขออย่าให้ข้าพระองค์หลงพบความเสื่อมเสีย  
ในระหว่างเลย ขอพระองค์ตรัสบอกธรรมเครื่องละชาติชราในอัฐภาพนี้แก่ข้าพระองค์เถิด ?”

พระพุทธเจ้าทรงวิสัชนาว่า ท่านเห็นว่าชนทั้งหลายผู้ประมาทแล้วย่อมเดือดร้อน เพราะรูปเป็นเหตุ เพราะฉะนั้น  
ท่านจงเป็นคนไม่ประมาท ละความพอใจในรูปเสียจะได้ไม่เกิดอีก ฯ

\*\*\*\*\*

๑. ศิษย์ของพราหมณ์พาวรีที่ถูกส่งไปถามปัญหากับ  
พระพุทธเจ้า มีกี่คน ?

- |          |          |
|----------|----------|
| ก. ๑๓ คน | ข. ๑๔ คน |
| ค. ๑๕ คน | ง. ๑๖ คน |

๒. มาณพใดทูลถามว่า “โลกคือหมู่สัตว์ อันอะไรปิดบังไว้”?

- |           |             |
|-----------|-------------|
| ก. อชิตะ  | ข. เมตเตยยะ |
| ค. ปุณณกะ | ง. เมตตคุ   |

๓. พระเถระใด กลับไปแจ้งข่าวแก่พราหมณ์พาวรี ?

- |              |               |
|--------------|---------------|
| ก. พระอุทยะ  | ข. พระโปสาละ  |
| ค. พระโมฆราช | ง. พระปิงคิยะ |

\*\*\*\*\*

## ปริเฉทที่ ๗ ประทานการบวช

### ด้วยวิธีจตุตถกรรมวาจา

#### ญัตติจตุตถกรรมวาจา

ญัตติจตุตถกรรมวาจา หมายถึง การอุปสมบทด้วยญัตติ จตุตถกรรม (กรรมมีญัตติเป็นที่สี่) เป็นวิธีอุปสมบทที่สูงขึ้นเป็นผู้กระทำอย่างที่ใช้ในปัจจุบัน สถานะเดิมพระราชา

พระราชา ชื่อเดิมว่า ราชะ บิดาและมารดาไม่ปรากฏชื่อ เกิดในวาระพระราชมณเฑียร ที่เมืองราชคฤห์ แคว้นมคธ มลเหตุของการออกบวช

พระสารีบุตรได้บวชให้ราชะด้วยวิธีญัตติจตุตถกรรมวาจา ซึ่งพระราชาเป็นคนแรกที่บวชด้วยวิธีนี้ ในปัจจุบันนี้ พระภิกษุทุกรูปก็บวชด้วยวิธีนี้

#### ตำแหน่งเอตทัคคะ

พระพุทธองค์ทรงยกย่องท่านว่า “เป็นเลิศกว่าภิกษุทั้งหลาย ผู้มีปฏิภาณ คือ ความรู้แจ่มแจ้งในพระธรรมเทศนา”

#### สถานะเดิมพระปุณณมณฺฑานีบุตร

พระปุณณมณฺฑานีบุตร ชื่อเดิมว่า ปุณณะ บิดาไม่ปรากฏชื่อ มารดาชื่อว่า นางมณฑานี เกิดในวาระพระราชมณเฑียร ที่หมู่บ้านโศภนวัตถุ ใกล้เมืองกบิลพัสดุ์ มารดาของท่านเป็นน้องสาวของพระอัญญาโกณฑัญญะ

#### มูลเหตุของการออกบวช

พระปุณณมณฺฑานีบุตรบวชในพระพุทธศาสนา โดยการชักชวนของพระอัญญาโกณฑัญญะซึ่งเป็นหลวงลุง มีหลวงลุงเป็นพระอุปัชฌาย์ เมื่อปฏิบัติตามคำสอนของพระอุปัชฌาย์ไม่นาน ก็ได้บรรลุธรรมเป็นพระอรหันต์

#### ตำแหน่งเอตทัคคะ

พระปุณณมณฺฑานีบุตร มีวาทะในการแสดงธรรมอันลึกซึ้งด้วยอุปมาอุปมัย และดำรงมั่นอยู่ในกถาวัตถุ ๑๐ ประการ เพราะฉะนั้นพระพุทธองค์ทรงยกย่องท่านว่า “เป็นเลิศกว่าภิกษุทั้งหลาย ผู้เป็นพระธรรมกถึก”

\*\*\*\*\*

๑. พระเถระรูปใด อุปสมบทด้วยญัตติจตุตถกรรมวาจาเป็นรูปแรก ?

- |                |             |
|----------------|-------------|
| ก. พระอนุรุทธะ | ข. พระราหุล |
| ค. พระฉันทะ    | ง. พระราชา  |

๒. พระเถระใด บวชให้ราชะพระราชมณเฑียร ?

- |                |                  |
|----------------|------------------|
| ก. พระโกณฑัญญะ | ข. พระอัสสชิ     |
| ค. พระสารีบุตร | ง. พระโมคคัลลานะ |

๓. คุณธรรมใด ของพระราชาที่ควรถือเป็นแบบอย่าง ?

- |                |                   |
|----------------|-------------------|
| ก. ความกตัญญู  | ข. ความอดทน       |
| ค. ความว่าน่าย | ง. ความเลี้ยงง่าย |

๔. พระพุทธเจ้าทรงสรรเสริญพระปุณณมณฺฑานีบุตร ว่า เป็นผู้เลิศในด้านใด ?

- |                    |                 |
|--------------------|-----------------|
| ก. ทรงอุดมคติ      | ข. ทรงวินัย     |
| ค. ใคร่ต่อการศึกษา | ง. เป็นธรรมกถึก |

๕. นางพราหมณีใด เป็นมารดาของพระปุณณมณฺฑานีบุตร ?

- |           |             |
|-----------|-------------|
| ก. สารี   | ข. โมคคัลลี |
| ค. มณฑานี | ง. โกสิยา   |

\*\*\*\*\*

## ปริเฉทที่ ๘ เสด็จเมืองกบิลพัสดุ์

### เจ้าศากยะออกบวช

#### พระเจ้าสุทโธทนะ

พระเจ้าสุทโธทนะมีพระประสงค์จะสดับพระธรรมเทศนา จึงรับสั่งให้อำมาตย์และบริวาร ๑,๐๐๐ คน ไปทูลเชิญเสด็จมาสู่เมืองกบิลพัสดุ์ อำมาตย์พร้อมด้วยบริวารเหล่านั้นล้วนได้ฟังธรรม บรรลุธรรมเป็นพระอรหันต์ ทูลขออุปสมบททั้งหมด

#### กาฬทายีออกบวช

รับสั่งให้กาฬทายีอำมาตย์ไปกราบทูล ได้ฟังพระธรรมเทศนาบรรลุธรรมเป็นพระอรหันต์พร้อมทั้งบริวาร และได้ทูลขออุปสมบทในพระพุทธศาสนา ได้กราบทูลพระพุทธเจ้าเสด็จไปเมืองกบิลพัสดุ์ ทรงรับคำอาราธนาของพระกาฬทายี

## เสด็จถึงเมืองกบิลพัสดุ์

ครั้นเสด็จถึงเมืองกบิลพัสดุ์แล้ว ประทับที่นิโครธารามซึ่งพระประยูรญาติได้สร้างไว้รอรับเสด็จ

### ผนวชพรหมชก

ผนวชพรหมชก ซึ่งมีลักษณะเป็นสีแดงตกลงในท่ามกลางแห่งสมาคมพระประยูรญาติเป็นที่น่าอัศจรรย์ใจ จากนั้นทรงแสดงเวสสันดรชาดกแก่พระประยูรญาติ

### พระพุทธานุญาตบรรลุมรรค

พระเจ้าสุทโธทนะเสด็จไปประทับยืนเฉพาะพระพักตร์แล้วตรัสห้ามไม่ให้บิณฑบาต เพราะเป็นการเสื่อมเสียเกียรติวงศ์ตระกูล พระพุทธเจ้าตรัสตอบว่า “มหาบพิตร การออกบิณฑบาตเป็นประเพณีของพระพุทธเจ้าทั้งหลาย” จากนั้นทรงแสดงธรรมเทศนาโปรดพระพุทธานุญาตด้วยพระคาถาว่า “ผู้ใดไม่ประมาทในบิณฑบาตอันบุคคลพึงลุกขึ้นยืนรับ มีอุตสาหะประพฤตสุจริตธรรม ผู้นั้นพึงอยู่เป็นสุขทั้งในโลกนี้และโลกหน้า” ครั้นจบพระธรรมเทศนา พระเจ้าสุทโธทนะบรรลุมรรคเป็นพระโสดาบัน

ในวันที่สอง ได้เสด็จไปเสวยภัตตาหารในพระราชวัง ทรงแสดงเทศนาโปรดพระนางปชาบดีโคตมีด้วยพระคาถาว่า “บุคคลใดประพฤตสุจริตธรรม ไม่ประกอบทุจริต บุคคลนั้นย่อมอยู่เป็นสุขทั้งโลกนี้และโลกหน้า” จบแล้วพระนางปชาบดีโคตมีได้บรรลุมรรคเป็นพระโสดาบัน ส่วนพระเจ้าสุทโธทนะได้บรรลุมรรคเป็นพระสกทาคามี

ในวันที่สาม ได้เสด็จไปเสวยภัตตาหารในพระราชวังอีกตรัสมหาธรรมปาสดกจบ พระพุทธานุญาตได้บรรลุมรรคเป็นพระอนาคามี

### พระราหุลกุมารบรรพชา

ในวันที่เจ็ด ราหุลกุมารตามส่งเสด็จไปถึงพระวิหารแล้วทูลขอสมบัติ ทรงให้อริยทรัพย์แก่ราหุลกุมาร โดยตรัสกับพระสารีบุตรว่า “เธอจงบรรพชาให้ราหุลกุมาร” พระสารี บุตรรับพุทธบัญชาแล้วบวชราหุลกุมารเป็นสามเณร สามเณรราหุลจึงได้ชื่อว่า เป็นสามเณรองค์แรกในพระพุทธศาสนา พระราหุลบรรลุมรรคเป็นพระอรหันต์

พระราหุลเป็นผู้ใคร่ในการศึกษาพระธรรมวินัยเป็นอย่างยิ่งแต่ยังเป็นสามเณร ดังนั้นพระพุทธร่องค์จึงทรงยกย่องไว้ในตำแหน่งเอตทัคคะว่า เป็นผู้เลิศกว่าภิกษุทั้งหลาย ผู้ใคร่ในการศึกษา

\*\*\*\*\*

๑. พุทธบิดา หมายถึงกษัตริย์พระองค์ใด ?

- ก. พิมพิสาร                      ข. ปเสนทิโกศล  
ค. สุทโธทนะ                    ง. สีหหนุ

๒. พระพุทธเจ้าตรัสพระคาถาว่า อุกฺกิตฺถุญฺเฐ นปฺปมฺชเชยฺย ...  
โปรดใคร ?

- ก. พระนางมหาปชาบดีโคตมี    ข. พุทธบิดา  
ค. พระนางพิมพา                    ง. ราหุล

๓. พระพุทธเจ้าเสด็จโปรดพุทธบิดา ที่เมืองใด ?

- ก. กบิลพัสดุ์                      ข. เทวทหะ  
ค. สาวัตถิ                          ง. พาราณสี

๔. นันทกุมาร เป็นโอรสของสตรีพระนางใด ?

- ก. สิริมหามายา                      ข. ปชาบดี  
ค. ยโสธรา                          ง. รูปนันทา

๕. พระนางใด บรรลุโสดาบันเพราะฟังคาถาว่า ธมฺมญฺจเร  
สุจฺริตฺติ ... ?

- ก. มหาปชาบดีโคตมี                ข. พิมพา  
ค. กิสาโคตมี                      ง. รูปนันทา

๖. พระมารดาของราหุลกุมาร มีพระนามว่าอะไร ?

- ก. สิริมหามายา                      ข. ปชาบดี  
ค. พิมพา                          ง. รูปนันทา

๗. พระนางพิมพาฟังจันทกนิรชาดกแล้ว เป็นอริยบุคคล  
ชั้นใด ?

- ก. โสดาบัน                          ข. สกทาคามี  
ค. อนาคามี                          ง. อรหันต์

๘. “ ท่านจักบวชหรือ ” พระพุทธเจ้าตรัสถามพระกุมาร  
ใด ?

- ก. อานนท                          ข. อนรุทธะ  
ค. นันทะ                          ง. ราหุล

๙. สามเณรใด บวชด้วยวิธีรับไตรสรณคมน์เป็นรูปแรก ?

- ก. ราหุล                              ข. สังกัจจะ  
ค. สุมณะ                          ง. สุขะ

๑๐. พระเถระใด เตรียมสถานที่ถวายพระเพลิงพระบรมศพ  
พระพุทธบิดา ?

- ก. พระโกณฑัญญะ                ข. พระสารีบุตร  
ค. พระอัสสชิ                      ง. พระมหากัสสปะ

๑๑. เศรษฐีท่านใดทูลนิมนต์พระพุทธเจ้าให้เสด็จไปเมืองสาวัตถี ?

- |                |           |
|----------------|-----------|
| ก. อนาถบิณฑิกะ | ข. เมณฑกะ |
| ค. โฆสกะ       | ง. ธัญชัย |

๑๒. วัดใด ที่อนาถบิณฑิกเศรษฐีสร้างถวาย ?

- |             |               |
|-------------|---------------|
| ก. เวฬุวัน  | ข. เขตวัน     |
| ค. บุพพาราม | ง. นิโครธาราม |

\*\*\*\*\*

## ปริเฉทที่ ๑๐ โปรตพระสาวก

### เจ้าชายศากยะและโกลิยะทั้ง ๖ ออกบวช

เจ้าชายภัททิยะ เจ้าชายอนุรุธะ เจ้าชายอานนท์ เจ้าชายภัคคุ เจ้าชายกิมพิละ และเจ้าชายฝ่ายโกลิยะ ๑ พระองค์ คือ เจ้าชายเทวทัต ได้ชักชวนนายอุบาลี ผู้เป็นช่างกลบ (ช่างตัดผม) ออกบวชด้วย รวมเป็น ๗ คน ได้พากันเดินทางไปเข้าเฝ้าพระพุทธองค์ซึ่งประทับอยู่ที่อนุปิยัมพวันถวายเป็นเวลาแล้วทูลขออุปสมบท

### พระอุบาลี

พระพุทธเจ้าทรงยกย่องไว้ในตำแหน่งเอตทัคคะทางด้านเป็นผู้ทรงจำพระวินัย และในคราวทำสังคายนาพระธรรมวินัยครั้งแรก ท่านได้รับหน้าที่เป็นผู้วิสาขาพระวินัย เจ้าชายอชาตศัตรูปลงพระชนม์พระบิดา

พระราชกุมารเชื่อตามคำที่พระเทวทัตทูล ปลงพระชนม์ พระเจ้าพิมพิสารผู้เป็นพระบิดาแล้วสถาปนาตนเองขึ้นเป็น

### กษัตริย์แทน พระเทวทัตทำอนันตริยกรรม

ครั้งที่ ๑ สั่งนายขมังธนูไปปลงพระชนม์พระพุทธองค์ แต่นายขมังธนูฟังธรรมแล้วได้บรรลุโสดาปัตติผล

ครั้งที่ ๒ ขึ้นไปบนภูเขาคิชฌกูฏกลิ้งศิลาลงมาเพื่อให้ทับพระพุทธองค์

ครั้งที่ ๓ พระเทวทัตปล่อยช้างนาฬาคีรีซึ่งดุร้าย เพื่อปลงพระชนม์ในขณะที่พระพุทธองค์กำลังเสด็จบิณฑบาต

### พระเทวทัตถูกแผ่นดินสูบ

พระโกกาลิกะซึ่งเป็นศิษย์ผู้ใหญ่ของพระเทวทัตทำร้ายพระเทวทัตจนอาเจียนเป็นโลหิตอาพาธหนักนานถึง ๔ เดือน ต้องการทูลขอมาต่อพระพุทธเจ้า จึงขอให้ศิษย์พาไปเฝ้าพระพุทธเจ้า แต่ระหว่างทางถูกแผ่นดินสูบ ไปบังเกิดในอเวจีมหานรก บุคคลที่ถูกแผ่นดินสูบในสมัยพุทธกาล

ในสมัยพุทธกาลมีบุคคลที่ถูกแผ่นดินสูบอยู่ ๕ คน คือ ๑. พระเจ้าสุปปพุทธะ เพราะโทษคือปิดทางบิณฑบาตของพระพุทธเจ้า

๒. พระเทวทัต เพราะโทษคือทำสังฆเภท

๓. นางจิณฺจมาณวิกา เพราะโทษคือใส่ร้ายพระพุทธเจ้าด้วยอสังฆกรรม

๔. นันทมาณพ เพราะโทษคือข่มขืนภิกษุณีอุบลวรรณาเถรี

๕. นันทยักษ เพราะโทษคือประหารพระสารีบุตร

\*\*\*\*\*

๑. กษัตริย์ทั้ง ๖ ไปเฝ้าพระพุทธเจ้าเพื่อทูลขอบรรพชา ณ ที่ใด ?

- |                 |            |
|-----------------|------------|
| ก. อนุปิยัมพวัน | ข. สาละวัน |
| ค. ลัมภูวัน     | ง. สีสพวัน |

๒. กษัตริย์พระองค์ใด มิใช่เจ้าศากยะ ?

- |            |           |
|------------|-----------|
| ก. อานนท์  | ข. ภัคคุ  |
| ค. กิมพิละ | ง. เทวทัต |

๓. กษัตริย์ทั้ง ๖ พระองค์ ให้อุบาลีช่างกลบบวชก่อน เพื่อต้องการอะไร ?

- |               |               |
|---------------|---------------|
| ก. ความถือตน  | ข. ความอวดดี  |
| ค. ความลบล้าง | ง. ความดีอื่น |

๔. พระเถระใด จำทรงพระวินัยปิฎกแม่นยำจนได้รับการยกย่อง ?

- |                |              |
|----------------|--------------|
| ก. พระกัจจายนะ | ข. พระอุบาลี |
| ค. พระสิวลี    | ง. พระอานนท์ |

๕. พระเถระใด มักเปล่งอุทานว่า “ สุขหนอ สุขหนอ ” ?

- |               |               |
|---------------|---------------|
| ก. พระภัททิยะ | ข. พระอนุรุธะ |
| ค. พระอานนท์  | ง. พระกิมพิละ |

๖. ผู้ใด สมคบกับอชาตศัตรูราชกุมารทำอนันตริยกรรม ?

- |              |                |
|--------------|----------------|
| ก. พระเทวทัต | ข. พระโกกาลิกะ |
| ค. นันทมาณพ  | ง. พระสุภัททะ  |

๗. พระพุทธเจ้าตรัสสรรเสริญพระอุบาลี ว่าเป็นผู้เลิศในด้านใด ?

- |              |                |
|--------------|----------------|
| ก. รัตติกาล  | ข. พุทฺธุต     |
| ค. ทรงธุดงค์ | ง. ทรงพระวินัย |

๘. พระเทวทัตหลังทำอนันตริยกรรม ได้รับผลเช่นใด ?

- |                  |                  |
|------------------|------------------|
| ก. ถูกทุบตีจนตาย | ข. ถูกแผ่นดินสูบ |
| ค. ถูกจองจำ      | ง. ถูกเนรเทศ ๔๕  |

๙. พระอานนท์ทูลขอพรจากพระพุทธเจ้ากี่ข้อ ?

- |          |          |
|----------|----------|
| ก. ๕ ข้อ | ข. ๖ ข้อ |
| ค. ๗ ข้อ | ง. ๘ ข้อ |

๑๐. พระเถระใด ได้รับยกย่องว่าเป็นผู้เลิศแห่งภิกษุผู้อุปัฏฐาก ?

- |              |              |
|--------------|--------------|
| ก. พระอานนท์ | ข. พระอุบาลี |
| ค. พระสิวลี  | ง. พระราหุล  |

๑๑. พระพุทธเจ้าทรงแสดงยมกปาฏิหาริย์ ที่ต้นไม้อะไร ?

- |             |              |
|-------------|--------------|
| ก. ต้นโพธิ์ | ข. ต้นไทร    |
| ค. ต้นไผ่   | ง. ต้นมะม่วง |

๑๒. พระพุทธเจ้าเสด็จขึ้นไปจำพรรษาที่สวรรค์ชั้นดาวดึงส์กี่เดือน ?

- |            |            |
|------------|------------|
| ก. ๑ เดือน | ข. ๒ เดือน |
| ค. ๓ เดือน | ง. ๔ เดือน |

\*\*\*\*\*

### ปริเฉทที่ ๑๑ เสด็จดับขันธปรินิพพาน

สถานะเดิมพระโสณโกฬวิสิเถระ

พระโสณโกฬวิสิเถระ ชื่อเดิมว่า โสณะ เพราะเป็นผู้มีผิวพรรณผุดผ่องเหมือนทองคำ ส่วนโกฬวิสิเถระ เป็นชื่อแห่งโคตรบิดาชื่อว่า อุตสเสษฐี อยู่ที่เมืองจำปา แคว้นอังคะ มารดาไม่ปรากฏชื่อ เกิดในวรรณะแพศย์ ท่านมีลักษณะพิเศษคือตอนที่ท่านเกิดมีขนปรากฏที่ฝ่าเท้าทั้งสองข้าง

บรรลุลหกรรมเป็นพระอรหันต์

ครั้งบวชแล้ว ไปบำเพ็ญเพียรอยู่ที่ป่าสัตวัน เขตเมืองราชคฤห์ ท่านเดินจงกรมจนเท้าแตก เลือดไหล พระพุทธองค์ได้เสด็จไปสอนให้ท่านทำความเพียรพอบานกลาง โดยยกหิน ๓ สายเข้ามาเปรียบเทียบ ท่านตั้งใจปฏิบัติตามพระโอวาท เร่งบำเพ็ญเพียรด้วยความไม่ประมาท ในที่สุดก็ได้บรรลุลหกรรมเป็นพระอรหันต์

สถานะเดิมพระรัฐบาลเถระ

พระรัฐบาล ชื่อเดิมว่า รัฐบาล แปลว่าผู้รักษาแว่นแคว้นเพราะตระกูลของท่านได้ช่วยกอบกู้แว่นแคว้นที่อยู่อาศัยซึ่งล่มสลายทางเศรษฐกิจเอาไว้ได้ ท่านจึงได้ชื่ออย่างนั้นบรรลุลหกรรมเป็นพระอรหันต์

พระรัฐบาล มีความเลื่อมใสในธรรมะตั้งใจจะออกบวช แต่กว่าจะได้บวชก็ยากลำบาก ต้องยอมอดอาหารเอาชีวิตเข้าแลกจึงได้บวช ดังนั้นพระพุทธองค์ทรงยกย่องท่านว่า “เป็นเลิศกว่าภิกษุทั้งหลาย ผู้บวชด้วยศรัทธา”

\*\*\*\*\*

๑. ภิกษุใด ได้รับทำนายว่าจักเป็นพระพุทธเจ้าพระนามว่าเมตไตรย ?

- |                |              |
|----------------|--------------|
| ก. พระอนุรุทธะ | ข. พระอานนท์ |
| ค. พระนันทะ    | ง. พระอชิตะ  |

๒. พระเถระใด ได้รับยกย่องว่าเป็นผู้เลิศในทางปรารภความเพียร ?

- |             |                      |
|-------------|----------------------|
| ก. พระราหุล | ข. พระอานนท์         |
| ค. พระนันทะ | ง. พระโสณโกฬวิสิเถระ |

๓. พระเจ้าโกธัพพะพังงธรรมุเทส ๔ จากพระเถระองค์ใด ?

- |                |              |
|----------------|--------------|
| ก. พระอนุรุทธะ | ข. พระอานนท์ |
| ค. พระรัฐบาล   | ง. พระอชิตะ  |

\*\*\*\*\*

## ปริเฉทที่ ๑๒ ภิกษุณี

### โปรดพระพุทธบิดา

พรรษาที่ ๕ พระพุทธเจ้าประทับอยู่ที่ภูฏาคารศาลา ในป่ามหาวันใกล้เมืองพาราณสี ทรงทราบว่าพระเจ้าสุทโธทนะ ประชวรหนัก พระพุทธองค์พร้อมด้วยพระสงฆ์สาวกได้เสด็จไปเยี่ยม ซึ่งขณะนั้นพระเจ้าสุทโธทนะเสวยทุกขเวทนาอย่างแรงกล้า แสดงอนิจจาติปฏิสังขตและอริยสัจ ๕ ตลอดทั้งกลางวันและกลางคืน และในที่สุดพระพุทธบิดาทรงบรรลุธรรมเป็น พระอรหันต์พร้อมด้วยปฏิสัมภิทาในวันที่ ๗ หลังจากนั้นได้กราบทูลลาพระพุทธเจ้าเข้าสู่นิพพาน

### พระนางปชาบดีออกบวช

พระอานนท์ทูลขอให้ทรงอนุญาตให้สตรีออกบวชในพระธรรมวินัยได้ พระพุทธองค์ตรัสว่า “ถ้าหากพระนางปชาบดี โคตมียอมรับปฏิบัติครุธรรม ๘ ประการ ข้อนั้นจึงเป็นการอุปสมบทของพระนางเถิด”

### แสดงพระอิทธิพรโปรดพระพุทธมารดา

ทรงแสดงพระอิทธิพร ๗ คัมภีร์ โปรดพุทธมารดาตลอดไตรมาส ๓ เดือน เหล่าเทวดาซึ่งมาประชุมฟังธรรมในสมาคมนั้นได้บรรลุผลตามสติปัญญาของตน ๆ เมื่อทรงแสดงคัมภีร์มหาปฏุฐานซึ่งเป็นคัมภีร์ที่ ๗ จบแล้วพระพุทธมารดาได้บรรลุธรรมเป็นพระโสดาบัน

### พระพุทธเจ้าประชวร

พระพุทธเจ้าทรงบำเพ็ญพุทธกิจ ๕ ประการเป็นประจำตลอด ๔๕ พรรษา ในพรรษาที่ ๔๕ ซึ่งเป็นพรรษาสุดท้าย ประทับที่บ้านเวฬุคาม เขตเมืองเวสาลี พระพุทธองค์ประชวรหนัก และทรงเยียวยาด้วยยอวิสาขคันติ หลังจากออกพรรษาแล้วเสด็จไปประทับที่วัดพระเชตุวัน เมืองสาวัตถี

### โปรดสุภัททปริพาชก

เมื่อบรรพชาเสร็จแล้ว พระอานนท์นำมาเข้าเฝ้าพระองค์ให้สุภัททะอุปสมบทเป็นภิกษุ พร้อมทั้งตรัสบอกกัมมัญฐาน พระสุภัททะได้บำเพ็ญเพียรสำเร็จเป็นพระอรหันต์ในราตรีนั้น เป็นปัจฉิมสาวก คือ สาวกองค์สุดท้าย

### พระปัจฉิมโอวาท

พระพุทธองค์ตรัสกับภิกษุทั้งหลายว่า "ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย บัดนี้ เราขอเตือนเธอทั้งหลายว่า สังขารทั้งหลายมีความเสื่อมไปเป็นธรรมดา พวกเธอจงยังความไม่ประมาทให้ถึงพร้อมเถิด" นี่เป็นพระปัจฉิมวาจาของพระศาสดาปรินิพพาน

พระพุทธเจ้าทรงปรินิพพาน เมื่อวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๖ พระชนมายุ ๘๐ พรรษา ๔๕ พรรษา

**มกุฏพันธเจดีย์** ถวายพระเพลิงพระสรีระของพระพุทธองค์ ณ มกุฏพันธเจดีย์ ทางทิศบูรพาแห่งพระนคร

### แบ่งพระบรมสารีริกธาตุ

โทณพราหมณ์เป็นผู้แบ่งพระบรมสารีริกธาตุด้วยเทวานาทองแบ่งให้กษัตริย์ ๘ เมือง ๆ ละ ๒ เทนาน รวมเป็น ๑๖ เทนาน ส่วนพระเชี้ยวแก้ว ท้าวสักกะอัญเชิญไปบรรจุในพระจุฬามณีเจดีย์ชั้นดาวดึงส์ ส่วนโทณพราหมณ์ขอเทวานาทองไปบรรจุไว้ในเจดีย์ เรียกว่า “ตุมพเจดีย์”

ส่วนโมริยกษัตริย์ เมืองปิณฑลิวัน มาถึงภายหลัง จึง อัญเชิญพระอังคาร (ขี้เถ้า) ไปสร้างสถูปทำสักการะ เรียกว่า อังคารเจดีย์

\*\*\*\*\*

๑. สวรรค์ชั้นใด ที่พระพุทธเจ้าเสด็จจำพรรษาเพื่อโปรดพุทธมารดา ?

- ก. ดาวดึงส์                      ข. ยามา  
ค. ดุสิต                          ง. นิมมานรดี

๒. พระพุทธมารดาประทับอยู่ ที่สวรรค์ชั้นใด ?

- ก. ดาวดึงส์                      ข. ยามา  
ค. ดุสิต                          ง. นิมมานรดี

๓. พุทธมารดาฟังธรรมเทศนาจบแล้ว เป็นอริยบุคคลชั้นใด?

- ก. โสดาบัน                      ข. สกทาคามี  
ค. อนาคามี                      ง. อรหันต์

๔. พระพุทธเจ้าเสด็จลงจากเทวโลก ในวันใด ?

- ก. เข้าพรรษา                      ข. ออกพรรษา  
ค. เทโวโรหณะ                      ง. มาฆบูชา

๕. พระนางพิมพาทูลขออุปสมบทกับพระพุทธเจ้า ณ วัดใด?

- ก. เวฬุวัน                          ข. เชตุวัน  
ค. บุพพาราม                      ง. นิโครธาราม

๖. พระเถรีใด เป็นปฐมสาวิกา ?

- ก. มหาปชาบดีโคตมี                      ข. อุบลวรรณา  
ค. ปุณณาสะ                      ง. กิสาโคตมี

\*\*\*\*\*

## พุทธานุพุทธประวัติ ธรรมศึกษาชั้นเอก ระดับชั้นมัธยมศึกษา

๑. พระเวสสันดรครั้นทิวศตแล้ว ไปอุบัติในสวรรค์ชั้นใด ?

ก. ดาวดึงส์                      ข. ยามา

ค. ดุสิต                          ง. นิมมานรดี

๒. เหตุที่ทำให้เทวดาจุติจากเทวโลก มีกี่ประการ ?

ก. ๒ ประการ                      ข. ๓ ประการ

ค. ๔ ประการ                      ง. ๕ ประการ

๓. ในปัจจุบัน ชมพูทวีปคือดินแดนประเทศใด ?

ก. อินเดีย                          ข. จีน

ค. อินโดนีเซีย                      ง. เวียดนาม

๔. ชมพูทวีป แบ่งการปกครองออกเป็นกี่ส่วน ?

ก. ๑ ส่วน                          ข. ๒ ส่วน

ค. ๓ ส่วน                          ง. ๔ ส่วน

๕. ภูมิรัฐคือความเห็นของคนในชมพูทวีป แบ่งออกเป็นกี่อย่าง ?

ก. ๒ อย่าง                          ข. ๓ อย่าง

ค. ๔ อย่าง                          ง. ๕ อย่าง

๖. เมืองกบิลพัสดุ์ ตั้งตามชื่อของดาบสใด ?

ก. กบิลดาบส                      ข. อสิตดาบส

ค. อุทกดาบส                      ง. อาฬารดาบส

๗. สุทโธทนะราชกุมารอภิเษกสมรสกับสตรีพระนางใด?

ก. พระนางปมิตา                      ข. พระนางอมิตา

ค. พระนางมายา                      ง. พระนางยโสธรา

๘. พระนางสิริมหามายา ประสูติพระโอรส ณ ภายใต้ต้นไม้อะไร?

ก. ต้นหว่า                          ข. ต้นสาละ

ค. ต้นโพธิ์                          ง. ต้นไทร

๙. ต้นไม้ใด อุบัติขึ้นมาพร้อมกับพระโพธิสัตว์ ?

ก. ต้นหว่า                          ข. ต้นสาละ

ค. ต้นไทร                          ง. ต้นโพธิ์

๑๐. พระโพธิสัตว์ ได้รับการขนานพระนามว่าอย่างไร ?

ก. สิทธัตถะ                          ข. นันทะ

ค. อานันทะ                          ง. อนุรุธะ

๑๑. พระมารดาทิวศตขณะสิทธัตถราชกุมารประสูติได้กี่วัน?

ก. ๓ วัน                              ข. ๕ วัน

ค. ๗ วัน                              ง. ๙ วัน

๑๒. สิทธัตถราชกุมาร อภิเษกสมรสกับสตรีพระนางใด ?

ก. พระนางปมิตา                      ข. พระนางอมิตา

ค. พระนางพิมพา                      ง. พระนางรูปันโธ

๑๓. “ราหุล ชาต ...” สิทธัตถราชกุมารตรัสขณะทราบการประสูติของพระกุมารใด ?

ก. นันทกุมาร                          ข. อานันทกุมาร

ค. อนุรุธกุมาร                          ง. ราหุลกุมาร

๑๔. สิทธัตถราชกุมาร ทรงตัดพระเมาลีด้วยสิ่งใด ?

ก. พระแสงกรรปิต                      ข. พระขรรค์

ค. พระแสงดาบ                          ง. พระแสงกริช

๑๕. สมเด็จพระนรินทราธิราช นำพระเมาลีไว้ที่สวรรค์ชั้นใด ?

ก. ดาวดึงส์                          ข. ยามา

ค. ดุสิต                              ง. นิมมานรดี

๑๖. พระมหาบุรุษ ทรงบำเพ็ญทุกรกิริยาที่วาระ ?

ก. ๑ วาระ                          ข. ๒ วาระ

ค. ๓ วาระ                          ง. ๔ วาระ

๑๗. กลุ่มบุคคลใด ออกบวชตามพระมหาบุรุษ ?

ก. ปัญจวัคคีย์                          ข. ภททวัคคีย์

ค. ยสและสหาย                          ง. ชฎิล ๓ พี่น้อง

๑๘. พระมหาบุรุษ ทรงบำเพ็ญทุกรกิริยาที่ปี ?

ก. ๓ ปี                              ข. ๔ ปี

ค. ๕ ปี                              ง. ๖ ปี

๑๙. สิ่งใด ที่นางสุชาดาถวายแด่พระมหาบุรุษ ?

ก. ข้าวมธุปายาส                          ข. ขนมคลุกงา

ค. ขนมกุ่มมาส                          ง. ขนมเปื้อง

๒๐. พระมหาบุรุษทรงอธิษฐานลอยลาด ที่แม่น้ำใด?

ก. คงคา                              ข. ยมุนา

ค. สรรภู                              ง. เนรัญชรา

๒๑. พระมหาบุรุษทรงรับหญ้าคา ๘ กำจากผู้ใด ?

ก. กบิลดาบส                          ข. โสถถียพราหมณ์

ค. อุปกาชีวก                          ง. พาณิข ๒ พี่น้อง

๒๒. พระมหาบุรุษทรงอธิษฐานจะไม่ลุกจากที่นั่งหากยังไม่ตรัสรู้ ภายใต้นไม้ใด ?

ก. ต้นหว่า                          ข. ต้นสาละ

ค. ต้นโพธิ์                          ง. ต้นไทร

๒๓. พระมหาบุรุษ ได้ตรัสรู้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้าในเวลาใด?

ก. เวลาเย็น                          ข. เวลาบ่ายค่ำ

ค. เวลาเที่ยงคืน                          ง. เวลารุ่งเช้า

๒๔. พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงเสวยวิมุตติสุขในที่ต่างๆ  
ทั้งหมดกี่สัปดาห์ ?

ก. ๕ สัปดาห์                      ข. ๖ สัปดาห์

ค. ๗ สัปดาห์                      ง. ๘ สัปดาห์

๒๕. ระหว่างเสด็จไปป่าอิสิปตนมฤคทายวัน ทรงพบกับผู้ใด?

ก. กบิลดาบส                      ข. โสติยพราหมณ์

ค. พานิช ๒ พี่น้อง              ง. อุปกาชีวก

๒๖. พระพุทธเจ้าเสด็จไปป่าอิสิปตนมฤคทายวัน เพื่อโปรด  
ใคร ?

ก. ปัญจวัคคีย์                      ข. ภัททวัคคีย์

ค. ชฎิล ๓ พี่น้อง                  ง. ปิณฑิลมานพ

๒๗. ฤๅษีท่านใด ได้ดวงตาเห็นธรรมเป็นคนแรก?

ก. โกณฑัญญะ                      ข. วัปปะ

ค. ภัททิยะ                          ง. มหานามะ

๒๘. ผู้ใด ได้ฟังธรรมจากพระพุทธเจ้าที่ป่าอิสิปตน  
มฤคทายวัน ?

ก. ยสกุลบุตร                      ข. โกติตปริพาชก

ค. อุปติสสปริพาชก                  ง. ปิณฑิลมานพ

๒๙. พระอรุเวลกัสสปะ เคยเป็นนักบวชในลัทธิใด ?

ก. นิครนถ์                          ข. เดียรธีย์

ค. ปริพาชก                          ง. ชฎิล

๓๐. พระพุทธเจ้าเสด็จไปเมืองราชคฤห์ เพื่อโปรดกษัตริย์  
พระองค์ใด?

ก. พิมพิสาร                          ข. สุทโธณะ

ค. ปเสนทิโกศล                      ง. จันตปัชโชต

๓๑. กษัตริย์พระองค์ใดทรงให้สร้างวัดถวายใน  
พระพุทธศาสนาเป็นองค์แรก?

ก. สุทโธณะ                          ข. พิมพิสาร

ค. ปเสนทิโกศล                      ง. จันตปัชโชต

๓๒. พระสารีบุตรบรรลुพระอรหัตตผล ขณะฟังธรรมที่  
พระพุทธเจ้าแสดงแก่ใคร?

ก. อุปกาชีวก                          ข. ทิชนขปริพาชก

ค. ปิณฑิลมานพ                      ง. ยสกุลบุตร

๓๓. พระพุทธเจ้าทรงแสดงอุบายระงับความง่วงแก่พระ  
เถระใด ?

ก. พระยสะ                          ข. พระสารีบุตร

ค. พระโมคคัลลานะ                  ง. พระมหากัสสปะ

๓๔. มานพกี่คน ที่พราหมณ์พาวรีส่งไปทูลถามปัญหากับ  
พระพุทธเจ้า?

ก. ๑๖ คน                          ข. ๑๗ คน

ค. ๑๘ คน                          ง. ๑๙ คน

๓๕. ราชพราหมณ์ได้บวชเป็นพระภิกษุ เพราะความกตัญญู  
ของพระเถระใด?

ก. พระมหากัสสปะ                  ข. พระโมคคัลลานะ

ค. พระสารีบุตร                      ง. พระอานนท์

๓๖. พระพุทธเจ้าเสด็จไปทรงโปรดพระพุทธบิดา ณ  
สถานที่ใด ?

ก. สวรรค์ชั้นดาวดึงส์              ข. เมืองกบิลพัสดุ์

ค. เมืองเทวทหะ                      ง. เมืองอุชเชนี

๓๗. วัดใด ที่พระประยูรญาติสร้างถวายเป็นที่ประทับของ  
พระพุทธเจ้า ?

ก. เวฬุวนาราม                      ข. เชตวนาราม

ค. บุพพาราม                          ง. นิโครธาราม

๓๘. พระพุทธเจ้าทรงแสดงจันทกนิมรชาดก เพื่อละความ  
โศกเศร้าของใคร ?

ก. พระพุทธบิดา                      ข. พระพุทธมารดา

ค. พระนางพิมพา                      ง. พระนางรูปนันทา

๓๙. ราชกุมารทรงได้รับการบรรพชาด้วยวิธีใด ?

ก. เอหิภิกขุ                          ข. รับโอวาท ๓

ค. รับไตรสรณคมน์                  ง. ญัตติจตุตถกรรม

๔๐. ราชกุมารพระองค์ใด มิได้ประสูติในศากยวงศ์ ?

ก. เทวทัต                          ข. อนรุทธะ

ค. ภัคคุ                              ง. กิมพิละ

๔๑. พระอานนท์บรรลुเป็นพระโสดาบัน เพราะได้ฟังโอวาท  
จากพระเถระใด ?

ก. พระสารีบุตร                      ข. พระอุบาลี

ค. พระสิวลี                          ง. พระปุลณมนตานีบุตร

๔๒. พระพุทธเจ้าเสด็จจำพรรษาที่สวรรค์ชั้นดาวดึงส์ เพื่อ  
โปรดใคร?

ก. พระพุทธบิดา                      ข. พระพุทธมารดา

ค. พระน้านาง                      ง. ชาวสวรรค์

๔๓. โสณโกฬวิสกุลบุตร ทูลขอบวชกับพระพุทธเจ้า ณ  
สถานที่ใด ?

ก. ถ้ำสุกรขาตา                      ข. ถ้ำสัตตบรรณคูหา

ค. เขาคิชฌกูฏ                          ง. เขาเวภาระ

๔๔. พระรัฐบาล ได้สำเร็จเป็นพระอริยบุคคลชั้นใด ?

ก. พระโสดาบัน                      ข. พระสกทาคามี

ค. พระอนาคามี                      ง. พระอรหันต์

๔๕. พญามารมาเข้าเฝ้าทูลอาราธนาพระพุทธเจ้าให้ทำ  
อะไร ?

ก. ประสูติ                          ข. ตรัสรู้

ค. แสดงปฐมเทศนา                  ง. ปรีณิพพาน

๔๖. พระพุทธเจ้า ทรงรับบิณฑบาตครั้งสุดท้ายจากใคร ?

- ก. นางสุชาดา                      ข. นางวิสาขา  
ค. อนาถปิณฑิกะ                ง. นายจุนทกัมมารบุตร

๔๗. พระพุทธเจ้าเสด็จดับขันธปรินิพพานในราตรีดิถีเพ็ญเดือนใด ?

- ก. เดือน ๓                      ข. เดือน ๖  
ค. เดือน ๘                      ง. เดือน ๑๒

๔๘. สถานที่ใด เป็นที่ถวายพระเพลิงพระบรมศพพระพุทธเจ้า ?

- ก. มกุฏพันธเจดีย์              ข. ปวาลเจดีย์  
ค. รัตนฆรเจดีย์                ง. อานันทเจดีย์

๔๙. ผู้ใด ทำหน้าที่แบ่งพระบรมสารีริกธาตุ ?

- ก. วังคันตพราหมณ์            ข. โทณพราหมณ์  
ค. ราธพราหมณ์                ง. พาวรีพราหมณ์

๕๐. พระนางปชาบดีโคตมี ทรงได้รับบรรพชาอุปสมบทด้วยวิธีใด ?

- ก. เอหิภิกขุ                      ข. รับโอวาท ๓  
ค. รับไตรสรณคมน์            ง. รับครุธรรม ๘

\*\*\*\*\*